

اقتصادیات

مجموعہ سی

خاند

اشراک برلی

عثمانی ملکہتری ایچون :
بیانی بر یوچوق ایرا

ایچنی ملکہتری ایچون :
بیانی ۳۳ مارچ ۱۹۰۰ء فرانس

دانہ سی ۳ غروش

یل ۱ - صانی ۲

اعلانہ برلی

بر دفعہ حق سطر ایچون :
یکری غروش

سنہ اک اعلان ایچون
آبرجہ آکلاشیر

۲۲ شباط ۱۳۳۱

ادارہ خانہ : استانبول ، سلطان حامی - معقولیان خانی

علمی و عملی ہر نوع اقتصادی مشہورین بحث ایدر و ہر بازار ابرہمی کوئی چپکار

مجموعہ مزہ یازاقی ڈالورک اسلری [الفیا مراسیلہ] : آرسلان افندی ، دیون عمومیہ مدیر عمومیسی - اعدا امین بک ، دارالفنون ایستاتیسق معلی - ارشد بک ، خارجیہ نظاری امور تجارتیہ مدیری - توفیق بک ، دیوان محاسبات رئیس - چاوید بک ، سابق مالہ ناظری و نفعہ سلطانیہ میجر - جلال بک ، معاون مدیر عمومیسی - حامد بک ، عثمانی بائقسی مجلس ادارہ اعضاء - حسین تحسین بک ، مالہ مستشاری - خلایجان افندی ، سابق نافعہ ناظری واستاتیسق معلی - نخداسی بک ، سابق نافعہ ناظری و حجاز دہریر یولتری مدیر عمومیسی - رفیق بک ، زراعت بائقسی مدیر عمومی ، معاون - ساسون افندی ، بغداد سمعی - سعاد بک ، خارجیہ نظاری امور ادارہ مدیر عمومیسی - سعید بک ، صالح مدیر عمومیسی - سلیمان سابی بک ، نافعہ نظاری طرق و معابر مدیر معاونی - سلیمان سری بک ، نافعہ نظاری نافعہ مدیر عمومیسی - شیا کورک آلپ بک ، دارالفنون اجتماعات معلی - عثمان افندی بک ، طرق و معابر ادارہ ہیئت فنیہ رئیس - علی جنابی بک ، حلب میجر - علی رضا بک ، امور بیطرہ مدیر عمومیسی - غالب بک ، پستہ و تہذیب و ثقافت نظاری قلم خدووس مدیری - قاضی زہت بک ، مالہ نظاری واردات مدیر عمومیسی - فرید بک ، مسکوکات مدیری - کاظم بک ، مالہ نظاری دیون عمومیہ و معاملات تقدیرہ مدیری - مصطفی بک ، نافعہ نظاری دہریر یولتر مدیر عمومیسی - مصطفی شرف بک ، تجارت و زراعت مستشاری - مختار بک ، نافعہ مستشاری - منیر بک ، سیغورہ مدیری - لیب بک ، زراعت مدیر عمومیسی - یوسف کال بک ، عدلیہ ، مستشاری -

نورنہ سئرسی

نگین آب

ایده جکی قرار حققدہ هنوز برشی سویلنہ مرشدہ اغلب احوالہ کورہ رزینک لہندہ اولما یاققدہ . چونکہ شرکت بحران زمانندہ حکومتہ قول ایتدیردیکی شرائط بک اغیردر .

مجلس مینک بو مسئلہ تیق ایچون نہ کی اصوللر تعقیب ایده جکی طبعی بیلمیز . فقط فکریمیز کورہ بو مسئلہ منفرد صورتدہ تدقیق ایتمک طوغرو دکلدر . بوندن اول ملکتمزدہ عمومی بر توتون مسئلہسی وارد . رزی مسئلہسی ایہہ عمومی توتون مسئلہسک احزاسندن بریدر . کلی لایقہ تدقیق ایتدہ اول کلک برجرتی حل و تسویہ قالقیشق ابی برتیجہ ویرہر . توتون مسئلہسی ندر ؟ اساساً ملکتمزدہ توتون مسئلہسی نامی آلتندہ بر مسئلہ موجود میدر ؟

بوصوک سؤالہ جواب ایجابی ویرمک ایچون بک استعجال ایدهمیز . بالکر شوراسنی محقق بیلیرکہ ملکتمزدہ هنوز بر توتون مسئلہسی موجود دکلہ بیلہ اراکچ وجودہ کتیرلسی لازم کلیر . چونکہ توتون محصولی اک مهم منابع اقتصادی مزدن بریسیدر ؟ واوندن نزوت ملیہ ایچون اعظمی استفادہ تی تأمین ایده بیلیمک اوزرہ هنوز حل و تسویہ ایده جک برجوق مهم نقطہلر وارد . فرانہ دہ شراب مسئلہسی نہ ایسہ بزدہ دہ توتون مسئلہسی اودر . اورادہ شراب مملکتک اک مهم حصہ ولارندن بریسی اولدینی ایچون ایکیدہ بردہ شرابک استحصالہ . اخراجہ ویرکیسنہ متعلق بعض مسئلہلر ظهور ایدیور ، افکار عمومیہ غلیانہ کلور ، مجلس مبعوثاندہ بحرائلر ، مطبوعات طلندہ مناقشہلر وقوع یولور . بزدہ ایسہ امور اقتصادی حققدہ علاقہ عمومیہ هنوز لایق وجہلہ انکشاف ایتمدیکی ایچون توتونہ دائر اولان بو کی مسئلہلری کوئی کونہ تعقیب ایده میوزر .

فقط اساس اعتباریہ توتون مسئلہسی موجوددر ویرجوق اقاسی واردر .

استخبارات مخصوصہ مزہ نظراً مجلس مبعوثان زراعت انجمنی حکومت عثمانیہ نامہ حرکت ایدن مالہ ناظری رفت بک افندی . دیون عمومیہ مجلس ادارہسی نامہ حرکت ایدن رئیس سیرا آدم بلوق و مالک عثمانیہ توتونلری مشترک المنفعہ رزی شرکتی نامہ حرکت ایدن مدیر عمومی موسیو ا . وکیل آرستندہ ۲۲ تموز ، ۱۳۲۹ تاریخندہ عقد اولتان مقالہلرک ردینہ اتفاق آرا ایلہ قرار ویرمشدر . بوکون مذکور مقالہ مجلس مبعوثان موازنہ انجمنہ دردست تدقیقدر .

رزی مسئلہسی بزم ایچون یکی دکلدر . درت بش سنہ اول شرکت مذکورہ ملک اقتضای مدتی تقرب ایتسی اوزرینہ اعتبارک تجدید و یا عدم تجدیدی مسئلہسی بک مهم مناقشاتی موجب اولش ، مجلس مبعوثاندہ بک حرارتی مذاکرہ لر جریان ایتدیکی کی مطبوعاندہ دہ شدتی مناقشہلر وقوع بولش و بالخاصہ توتونجی ملک اک مهم مرکزی اولان سلاتیک و ملحقانندہ رزینک علیہندہ غلیانی پروپاگاندا لر اجرا اولمشدی . آنجق اوصردہ بالقان محاربہ سی ظهور ایتش ، ملکتمز درلو درلوقلا کتارہ و غرامش ، ملک و ملتک حیات و موجودیتی بیلہ تہلکیہ معروض قالمشدی . اوبحرائلر ایچندہ عنان حکومتی دست تدویرنہ آتش اولان محمود شوکت باشاقاینہ سی ادرنہ تی استرداد ایچون حاضر لقرہ باشلادی ، انجق اردونک لوازمی اکال ایچون لازم کان پارہ تی ندارک ایتمک غیر قابل ایدی . حکومت بالمجوریہ آوانس ایچون رزی یہ مراجعت ایتدی ؛ رزی دہ فرصدن بالاستفادہ بر بقی میلیونق بر آوانس ویرہرک آرزو ایتدیکی شرائط ایلہ مقالہ تی تجدید ایتمکہ موفق اولدی . شیعیدی مجلس مبعوثاندہ ہیئت عمومیہ نک بو خصوصہ اتخاذ

حسابه قانیلرسه توتون محصولز حد اعظمی اولارق قرق بش میلیون قه تخمین اولنایلر. اعمال اولغاندن اول بوتوتونلرک قیمت اعتباریه سی و سلی اولارق ۹ غروشدن حساب ایدلرکی حلاله قیمت مجموعی آتیق دوت میلیونن عبارت قالیر. بو محصولک رژی واسطه سیله یعنی اعشار و رسم ویرلک صورتیه یالکز بدی سکر میلیونن ملکیت داخلنده صرف ایدیلور. اون ایکی میلیونن رسم، نه اعشار ویرمیدن صرف و استهلاک ایدیلور. و آتیق ۳۰ - ۳۵ میلیون معمول اولارق اجنی ملکیتله اخراج ایدلرکده در. معمول توتونک صائیش بدی وسطی اولارق ۱۳ - ۱۴ غروشدن عبارت اولماسه کوره. بو اخراجات یوزندن هر سه تجاری بیلا نچومزک ایزاد قیسمه توتون بدی اولارق یالکز تخمیناً اوج ییق ویا دوت میلیون کچورکه بومقدار نسیه بک آذر.

روم ایلده بالقان محاربه سندن برقاچ سه اول ایکی اوج سه نظر قده توتون محصولی قات قات آرتدیلمش و بوسایده مملکته بیوک ثروتلر آقوب کلشیدی. او وقته قدر حیوانات و سائر ذرع ایتش اولان کویلر توتون فینانلرینک یوکلمه سی اوزرینه کال تهلاک ایله توتون انککه باشلامشله، حتی بویوزدن براده لقی عرض و طلب موازنه سی بردن بره خللدار اولارق موقت برجران ظهور ایتشه ده بالا آخره هرشی برلی رینه کلش، توتون محصولی قیاس قبول ایتیه جک درجه ده آرتقه دوام ایتشیدی.

آنا تولید دخی عینی و جهله توتون زراعت و صنعتی آرتدیرمق و بو صورتله ملی ثروتک مابینی فیضانلیرمک ایچون هیچ برمانع یوقدر.

۳ - بو خصوصده روم ایلیدن کلن مسلمان مهاجرلرینک اسکانی مشه سی نظر اعتباره آلمایلدیر. شمعی ده قدر روم ایلیدن آناطولی ده لا اقل ۳۰۰,۰۰۰ - ۴۰۰,۰۰۰ اسلام مهاجر کچمش واوراده یلشمشدر. بونلردن لا اقل ۲۰۰,۰۰۰ ی توتونچیدر. چونکه روم ایلدن هجرت ایدن مسلمان رنجبرلرک همان ثلاثی توتونچیدر. بونلر میاندن صازی شعبان، درامه و سلا نیک حوالیسی کی اک قیعتی توتون یتیشدیرن یلردن هجرت ایتش بیکلرجه اهل صانت موجوددر. بونلرک غنوی اهلیت صانع لر نی لایقه موقع استفاده ده وضع ایتکه موفقیات حاصل اولورسه آناطولی ایچون عظیم برمنبع ثروت وجوده کلیر. انکار اولنماز که دواثر عانده سی طرفدن بو خصوصده ممکن درجه ده همت صرف اولمشدر؛ لکن بوکونکی تشکیلات، بوکونکی وسائط ایله بوایشک حل و تسویه سی مبرر اولایله جکنی امید ایتک عشر.

بوکون آناطولینک مختلف محالرنده یلشمش اولان توتونچی مهاجرلر اکثریا کندی اصول اعمالی لر نی ترک ایله بولدقلری محیط اصول اعمالیه تابع اولیورلر. و بو صورتله صازی شعبان و جمعه بالا حوالیسنده ۲۰، ۱۵ غروش قیمتده برجنس توتون

۱ - بو خصوصده اک اول نظر اعتباره آله جق الامهم نقطه لردن برلیسی تورک توتونک دنیانک هر طرفده قازاندیق فوق العاده نام و شهرتی محافظه ایتکدن عبارتدر.

معلوم اولدییی وجهله بزه توتون زراعت و صنعتی، کزایده روم ایلده انکشاف ایتشیدی. اورده یتیش توتون جنسلرینک اصلاحی و اونلرک المواقف صورتده اعمال و احضاری خصوصده یک مهم مرقبتلر استحصال اولمشیدی. بوسایده تورک توتونلرینه رغبت عمومی کیندیکه جوغلایور، استحصالات، اخراجات آرتدقجه آرتیور و عینی زمانده فینانلر قیاس قبول ایتیه جک درجه ده متدباً قیرلا یوردی.

بوکون روم ایلده اک ابی توتون یتیشدیرن برلر المزده دکلدر. فقط توتون صنعتی بودرجه کاله ایصال ایتش اولان متخصص ذراعک برقم مهمی ملکیتله هجرت ایتشدر.

ازبال اختصاصک تأمیناته کوره آناطولیده عینی جنسلردن توتونلر یتیشدیرمک استعدادی حائر اولان طوبراقلر آردکلدر؛ بونک ایچون لازم کلن متخصص ذراعی بولقده پاکمشکل دکلدر. یالکز تشبث، قید و احتیام لازمدر. اوروباده و آمریقه ده تورک توتونی یتیشه روم ابی ایله آناطولی یی آیرمیورلر؛ علی العموم تورک توتونه رغبت کوسری یورلر. ایسته آناطولیزده یتیش توتونلرک جنسلر نی اصلاح ایده رک مستعد اولدییی درجه تکله ایصال ایتک صورتیه بونام و شهرتی محافظه وادامه ایتک لازم کلیر.

۲ - جنس و نوعک اصلاحی ضروری اولدییی کی توتون محصولی کیم اعتباریه ده مقدار کفاییه ابلاغ ایتک اقتضایدیر. چونکه توتون بون معنایله ملی برمحصولدر. بزم طوبرا غمزده یتیش توتونلر یشقه اقلیملرده، یشقه طوبرا قدرده استحصال اولمهدییی کی توتونلری اعمال ایدن صنعتجیلر یزده کندیلرینه مخصوص مزیتلری حائزدرلر. برجوق یلرده و بالخاصه ویده توتونلر ترک قلیدن جیقارمق ایچون برجوق تشبث و قوع بولش، فقط هیچ بری شمر اولامامشدر؛ اک ابی محصول یتیشدیرن حوالیدن و یورلر طولوسی طوبراق نقل اولمش، اوزایه صورت مخصوصده ذراع جلب ایدلش، هیچ روجه قلیده موفقیات حاصل اولامامشدر. توتونچیلک ایچون بزه هرکوی کندیه مخصوص برعنه محافظه ایدیلور. برجوق یلردن بری یلردن اولاده انتقال ایتک صورتیه بو عتله کیندیکه قوت بولیور، بعض یلرده تکمله ده مظهر اولیور. تورک توتونه عمومی رغبت دنیانک هر طرفده آرتدقجه آرتیور. فقط بزم یتیشدیردیکمز مقدار دائماً بک محدود بر درجه ده قالیور، ثروت عمومی بومی محصولدن لایق وجهله استفاده ایده میور.

رسمی ایستاتستیکله کوره آناطولیزده احوال عادیده ۳۳ میلیون قه درجه سنده توتون یتیشور. فجاق صورتیه صرف ایدلرکی ایچون رسمی ایستاتستیکه داخل اولیان توتونلر ده

استہلاک و برکسندن هیچ اولازمہ درت بش میلیون لیرالق بر واردات تأمین ایتک قابل د.

ایشته موضوع بحث اولان رژی مسئلہ سی آتیق بونقطہ نظردن شایان اہمیتدر . توتون و برکسندن رژی بہ ایمچاردن طولای حکومتک ۲۰۰ - ۳۰۰ بیک لیرالق بر وارداتدن محروم قالمسی مسئلہ سی بوکا نسبتہ بک کریدہ قالیر .

بر طرفدن قاجاقچیلغک اوکئی آلفہ جالیشمالی و دیگر طرفدن توتون و برکسندن تحصیل وجباتی الک مناسب والک موافق اصولہ ربط اولغالیدر .

ایشته توتون مسئلہ سی بوندن عبارتدر . بورادہ تشریح اولتان مختلف نقطہ لک حل و تسویہ سی خصوصہ کی مطالعہ لیریمزی آیریجه ہرض ایدہ جکز .

ملکتمزده معدن

م.م

بشریت ، تاریخہ کوستردیکی و بکون واصل اولدینی تکاملی معاندک کشف و اخراجہ مدیوندر دینہ بیلیر . فی الحقیقہ ایک دورہ مذہبیت دمیرک استعمالی سایہ بندہ حصول بولش واونکھ تمیز ایتشد . آلتون و کوموش معدنری کشف ایدلماش ، واسطہ مبادلہ اولوق اوزرہ انسانلر آردندہ قولانیلمہ مش اولہ بدی بک طبعی اولوق تجارت داخلہ و خارجہ بوکونکی درجہ ترقیستہ بنشہ مزیدی . بومعدنلر قیم اشیاک تعین و تقدیری ایچون برمقیاس اولوق وظیفہ سی ایفا ایتکہ باشلادقوری زماندن اعتباراً عینی حکومت ادارہ نہ تابع افراد آردندہ تخصیص و تقسیم اعمال حادثہ لری ظهور ایتکہ باشلامش و بونلرک مختلف مائلر آردندہ مقیاس قیم اولماسی بین الملل توزع اعمالی میدانہ کتیرمشدو . بوکون اقتصادی حیاتک رکن اصلیتی تشکیل ایدن صنایع عظیمہ دارالاستحصالی ، معادن اولماسہ حتی برآن ایچون پایدار اولہ بیلیرلری ؟ صنعت دائماً معدنک جزیہ کذاری اولمشدر . معادن ایسہ صنعت سایہ بندہ ثمرات و فوائدینی آرقتیر . صنایع و تجارت اقتصادی حیاتک اساسی تشکیل ایتکہ برابر بواسطہ مقدمہ سی معاندک کشفی و فنی اصول دائرہ بندہ اعمالیدر . ثروت معدنیہ جہ زکیان اولمایان ملککتر صنعتلرینک ترقیبی ایچون خارجه محتاج اولہ جقلردن رقابت بین المللہ البتہ کوچلک جکرلر ، حتی تأمین موفقیت و غلبہ لری مشکوک اولور . فقط طور اقلری دفائن معدنیہ کی بزلہ بن ملئر ایسہ انکشاف اقتصادیحہ دیگر ملتزہ قارش طبعی بر امتیازہ مالک اولورلر .

ملکتمزک خزان معدنیہ نقطہ بندن کرک تاریختہ ، کرک حال حاضرینہ نظراً مهم بر امتیاز طبعی بی حائر اولدینی کورولور .

یتشدیر مکہ مأوف و مقتدر اولان زراع بالکسر و کون حوالیستندہ کندی اصول اعمالہ لری ترک ایلہ او محیطک اصول اعمالہ سنہ تابع اولدقاری ایچون آتیق ۶۵ غروشلق توتون یتشدیر . بورلر . بونک کی دھا برچوق تکیک مسائل واردکرہ اونلری برر بردقیق ایدہ دکر بر صورت تسویہ بہ ربط ایتک لازم کلیر .

۴ - اولجہ ایضاح ایتدکدن وجہلہ توتون مسئلہ سنک تدقیق ایدیلہ جک الک مهم نقطہ لرندن بری دہ توتون و برکیسی مسئلہ سیدر . بوکون مجلس ملیدہ موضوع بحث اولان رژی مسئلہ سی بوکا مر بوطدر .

اعتراف ایتلی کہ توتون و برکسندن الک آرز واردات تأمین ایدن بزر . توتون استہلاک و برکسندن انکلتزہ ۱۴،۶۶۶،۸۰۰ لیرا یعنی نفوس باشہ ۳۳،۵۸ غروش ، فرانسه ۱۶،۵۶۲،۱۲۸ لیرا یعنی نفوس باشہ ۴۰،۹۳ غروش ، آوستریا - مجارستان ۱۴،۹۲۵،۸۲۵ لیرا یعنی نفوس باشہ ۳۰،۵۱ غروش واردات استحصال ایتدکلری حالده بزر بو یوزدن یالکتر ۹۰۲،۷۵۵ لیرا تأمین ایدیورز کہ نفوس باشہ یالکتر ۴،۵۱ غروش اصابت ایدیور دیمک اولور کہ بزر مثلاً توتون رسوم استہلاک سندن فرانسیہ نسبتہ نفوس باشہ یالکتر یوزدہ اون درجہ بندہ بر واردات تأمین ایدہ بیلور .

بو حالک اسبابی آراشدیر بر سرق فعلی بر نتیجہ استحصال ایدہ مزہ . ہمہ حال رژی اصولک لغویہ بریہ باندربول و یا حکومت انحصارینک اقامہ سی التزام ایدنلر سبب یکانہ اولوق اوزرہ قاجاقچیلری کوستریرلر . قجاق توتونک مقداری سنویسی اون ایکی میلیون قبیہ بالغ اولورمش . بورقلردہ مبالغہ اولماسہ کرکدر . چونکہ رژیہ صرفیاتہ نظراً ملکتمزده نفوس باشہ یالکتر ۱۶ کیلو توتون استہلاک اولورور کہ نفوس باشہ بریچق کیلو صرف و استہلاک ایدن آلمانیا و یا خود سائر ملککترک صرفیاتہ نسبتہ بندہ بر درجہ بندہ در . حالبوکہ ملکتمز اہالیسی توتون تیریا کیلکندہ سائر برلردن نہ قدر ولہ بونبندہ کری قالازلر .

رژی شرکتی رژی حصہ دارلرک اجتماع عمومیندہ قجاق توتون مقدارینک بک بیوک اولدینقی تصدیق و قجاقچیلغک توسعہ سبب اولوق اوزرہ رژیہ حکومت ایلہ مشترک المنفعہ اولدینقی نظر دقتہ آلمان بعض ، امورین حکومتک اہالی کوسترمشد . حالبوکہ نتیجہ اعتباریلہ بو قجاقچیلق یوزندن حکومت بالکتر رژیہ کی منفعتی دکل اعشار و برکسندی دہ غائب ایدیور .

بزر بورادہ رژی اصولی ، باندربول اصولی ، حکومت انحصاری اصولی شایان ترجیح اولدینقی شیمیدیلک تدقیق ایدہ جک دکلز . بومثلہ آیری بر مقالہ نک موضوعی تشکیل ایدہ جکر . بوکون یالکتر شوراسی نظر دقتہ عرض ایتک ایتہ یورز کہ فرانسه و انکلتزہ دہ نفوس باشہ استحصال ایدلکدہ اولان و برکیہ قیاساً بزدہ دہ توتون اعشاردن ماعد ا یالکتر